

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Будзар Павло Степанович ЩОДО ПРИБУТКУ ЯК ЧИННИКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	279
Зарічанський Григорій Віталійович ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	282
Ляховецький Олександр Олександрович ЩОДО СМАРТ-КОНТРАКТІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ	284
Неділько Сергій Миколайович ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОВАРИСТВ ВЗАЄМНОГО СТРАХУВАННЯ НА ПРИКЛАДІ НОРВЕГІЇ	287
Попович Павло Олександрович ІНТЕГРАЦІЙНІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ УКРАЇНИ В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗЕД, ЗА УМОВ ВОЄННОГО ЧАСУ	291

СЕКЦІЯ 16. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЕЛЬНОГО, АГРАРНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

Харитонова Тетяна Євгенівна ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЕРВІТУТНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ	294
Григор'єва Христина Антонівна СУБ'ЄКТИ ПРАВ НА ГЕОГРАФІЧНІ ЗАЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ: НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ	297
Заверюха Марина Михайлівна НОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ЛІСОВИХ ГОСПОДАРСТВАХ	300
Канівець Людмила Анатоліївна ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ЗЕМЕЛЬНО-КАДАСТРОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	302
Караханян Карина Мартинівна ЗАКОНОДАВЧІ ЗАСАДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВОДНЕВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ У ВОЄННИЙ ЧАС ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	305
Платонова Євгенія Олегівна ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЗЕМЕЛЬ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	307
Чумаченко Інна Євгенівна ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ПОРУШЕННЯМ ВОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА	310
Берзінь Сергій Людвигович ПРАВОВІ СПОСОБИ СТИМУЛЮВАННЯ МЕЛІОРАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ	313
Поліщук Єгор Сергійович НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ДОБРОСОВІСНОГО НАБУВАЧА ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ	315
Щербаков Юрій Сергійович ЗЕМЕЛЬНІ СЕРВІТУТИ ДЛЯ ПОТРЕБ ЕНЕРГЕТИКИ: ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ	318
Юров Максим Юрійович ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВІТРОЕНЕРГЕТИКИ	320

СЕКЦІЯ 17. ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Шамша Ігор Володимирович СВІТОГЛЯДНІ ЗАСАДИ НАРЦИСІЗМУ В МЕДІЙНИХ ПРАКТИКАХ	323
---	-----

об'єкт, щодо якого встановлено сервітут, не викликає припинення права, не розриває сервітутне правовідношення.

Таким чином, нормотворець змінює саму конструкцію земельного сервітуту, модифікуючи її для потреб енергетичної галузі, яка формує суспільне благо у вигляді стабільного енергозабезпечення населення та економіки. Законодавець жертвує класичними теоретичними постулатами сервітутного права задля практичної зручності, в чому і полягає основна сутність утилітарного підходу в нормотворчості.

Разом із тим, внесені зміни не стосувалися посилення правового статусу власника земельної ділянки у сервітутних відносинах. Фактично утилітарний підхід спрямований переважно на задоволення інтересів лише сервітуарія (енергетичного підприємства) за рахунок обтяження права власності. Таке зміщення балансу сил між сторонами земельно-сервітутних відносин актуалізує питання щодо наявності надійних юридичних запобіжників для порушень прав та законних інтересів таких суб'єктів.

Отже, законодавець поступово активізує використання утилітарного методологічного підходу під час нормотворення. Такий підхід полягає у цілеспрямованому спрощенні відносин або формального регулювання, що переслідує мету вирішення практичних завдань. Утилітарний підхід ставить у пріоритет вузький практицизм, створює гібридний різновид земельних сервітутів для потреб енергетичних та подібних підприємств з метою спрощення здійснення документальних процедур. Утилітарний підхід, з одного боку, деформує класичну юридичну конструкцію земельного сервітуту, а з іншого боку – робить її гнучкішою, адаптує її до сучасних потреб і умов функціонування енергетичної галузі. Водночас зміна пануючої методології неухильно змінює законодавство і трансформує сам правовий інститут, зокрема зміщується баланс прав та інтересів землевласників та сервітуаріїв.

Ключові слова: землі енергетики, сервітут, земельні правовідносини, земельна ділянка, земельне законодавство.

Keywords: energy lands, easement, land legal relations, land plot, land legislation.

Юров Максим Юрійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри аграрного, земельного та екологічного права*

ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВІТРОЕНЕРГЕТИКИ

В умовах глобальних змін клімату та потреби у зменшенні залежності від викопних джерел енергії вітрова енергетика є одним із найперспективніших напрямів розвитку відновлюваних джерел енергії. Однак, незважаючи на очевидні переваги вітрових електростанцій, їхнє впровадження та функціонування су-

проводжується низкою екологічних і правових проблем, які потребують комплексного вирішення. Зокрема, частина з них лежить у площині реального або потенційного негативного впливу на навколишнє природне середовище та людей.

Використання енергії вітру, хоча і є альтернативою традиційним джерелам енергії, має ряд негативних наслідків для довкілля. Однією з найбільших екологічних проблем є високий ризик для птахів і летючих ссавців, таких як кажани, через зіткнення з лопатями вітротурбін. Значному ризику потрапити у таке зіткнення піддаються деякі види птахів, особливо рідкісні, і це може призвести до їхньої загибелі.

Окрема екологічна проблема, посилена вітроенергетикою, полягає у стрімкій та кардинальній зміні типових ландшафтів. Будівництво великих вітрових станцій вимагає значних територій, що може призвести до порушення природних ландшафтів, змін у середовищі існування тварин та рослин. Люди, які проживають у регіонах, що знаходяться у зоні розвитку вітрової енергетики, відмічають незручності, викликані зміною ландшафтів. Передусім, це має вплив на туристичні та рекреаційні ресурси території, її природоохоронний потенціал, можливості збереження історико-культурного надбання тощо. Водночас, зведення вітроелектростанцій може бути тригером для естетичних вподобань населення, і цим самим може ставати фактором негативного впливу на фізичне та психічне здоров'я людей.

Окрім окресленого вектору впливу слід наголосити на тому, що вітроенергетика здійснює підтверджене шумове забруднення довкілля, яке за певних умов може шкодити людям. Вітротурбіни можуть створювати постійний шум, який негативно впливає на навколишнє середовище, особливо в районах з низьким рівнем шумового забруднення.

Разом із тим, впровадження вітрової енергетики стикається з рядом правових складнощів. Зокрема, в Україні немає комплексного законодавства, яке б регулювало всі аспекти розвитку вітрової енергетики, від планування до введення в експлуатацію. Чинні нормативно-правові акти є розрізненими та суперечливими. Особливо багато науково-практичних питань викликає правовий інститут оцінки впливу на довкілля (ОВД). Відповідним законодавством встановлено необхідність проведення процедур ОВД щодо окремих вітроенергетичних проєктів, однак практика доводить недостатність такого механізму для забезпечення повноцінної правової охорони довкілля.

У зв'язку з цим будівництво вітроелектростанцій часто викликає суперечки з місцевими жителями через побоювання щодо негативних впливів на їхнє здоров'я, ландшафт чи земельні ділянки. Відсутність ефективних механізмів співпраці та консультування з місцевими громадами може сприяти виникненню численних соціальних конфліктів та судових спорів, що продемонстровано вітчизняним досвідом. Окремим результатом проведених судових розглядів стало усвідомлення того факту, що на сьогодні не існує єдиного механізму компенсації екологічних збитків, які можуть бути спричинені будівництвом вітрових електростанцій.

Для забезпечення сталого розвитку вітрової енергетики необхідно вирішити ряд правових та екологічних проблем. Однією з ключових, наприклад, слід вказати розробку виважених нормативно-правових вимог до будівництва та експлуатації вітроелектростанцій, що враховуватимуть екологічні фактори та забезпечуватимуть контроль за їх впливом на довкілля. Такі заходи якісно доповнять посилення екологічного контролю та моніторингу у цій сфері. Особливо важливим є впровадження ефективних механізмів моніторингу впливу вітроелектростанцій на навколишнє середовище, зокрема через систему екологічного аудиту та післябудівельного контролю. Вкрай важливими векторами удосконалення законодавства про вітроенергетику слід визнати його соціалізацію та екологізацію. У рамках цих процесів необхідно забезпечити механізми для залучення місцевих громад до процесу прийняття рішень, а також створення ефективних процедур для консультування та обговорення планів будівництва вітроелектростанцій.

Отже, слід підсумувати, що використання енергії вітру є одним із найбільш перспективних видів «зеленої» генерації та є важливою складовою енергетичного переходу країни. Водночас вітроенергетика має власні екологічні ризики та може бути небезпечною у разі безвідповідального ставлення до її поширення. Необхідно створити баланс між розвитком відновлюваної енергетики і захистом навколишнього середовища, а також удосконалювати правову базу для забезпечення сталого розвитку цієї сфери. Ключовим завданням є інтеграція екологічних вимог і забезпечення участі громад у процесі прийняття рішень, що дозволить зменшити екологічні ризики і забезпечити ефективне використання ресурсів.

Ключові слова: енергетика, вітроенергетика, екологія, відновлювані джерела енергії.

Keywords: energy, wind energy, ecology, renewable energy sources.